विदः, [1]विन्दुः, [2]विदुरः[A], सार्ववेद्यः, चतुर्वेदः, [3]विविदिवान्-विविद्वान्, चतुर्वेदी, [B]पराशयवेदी, धनुर्वेदी, वैदिकः, वेदः, [4]वैदनः [C]विविदिषुः, वेविदः ;
आवेदितव्यम्, वेदयितव्यम्, विविदिषितव्यम्, वेविदितव्यम् ;
आवेदनीयम्, वेदनीयम्, विविदिषणीयम्, वेविदनीयम् ;
वेद्यम्, त्रैविद्यः, वेद्यम्, विविदिष्यम्, वेविद्यम् ;
वेद्यमानः, वेदयमानः, विविदिषमाणः, वेविद्यमानः ;
[5]वेदः, वेदः, विविदिषः, वेविदः ;
वेदितुम्, वेदयितुम्, विविदिषितुम्, वेविदितुम् ;
[6]वित्तिः, विदा, [7]विद्या, अङ्गविद्या, त्रिविद्या, [8]वेदना, विविदिषा, वेविदा ;

---

1. 'विन्दुरिच्छुः' (3-2-169) इति तच्छीलादिषु कर्तृषु उप्रत्यये, निपातनात् नुमागमे च रूपमेवम्। वेदनशीलो विन्दुः। पवर्गीयादिस्तु 'बिदि अवयवे' इति धातोः 'मृगयूवादिभ्यः' (द. उणादिः 1-121) इति कौ बोध्यः, इति बृहच्छब्देन्दुशेखरे।

2. 'विदिभिदिच्छिदेः कुरच्' (3-2-162) इति कुरच्प्रत्यये रूपमेवम्। 'ज्ञाता तु विदुरो विन्दुः' इत्यमरः। अत्र सूत्रे ज्ञानार्थ एव न्यासे गृहीतः।

3. क्वसुप्रत्यये, 'विभाषा गमहनविदविशाम्' (7-2-68) इति विकल्पेन इडागमो भवति। विविदिवान्-विविद्वान् इति रूपद्वयम्। 'ज्ञानार्थस्य तु नित्यं विविद्वान् इत्येकमेव, भवति' इति काशिकायाम् (7-2-68) उक्तम्। अन्यत्रार्थे रूपद्वयं बोध्यम्।

4. विदन्नेव वैदनः, 'प्रज्ञादिभ्यश्च' (5-4-38) इति स्वार्थेऽण्प्रत्ययः। एतेनापि 'विदेः शतुर्वसुः' (7-1-36) इति वसुविकल्पः सिद्धः। अन्यथा अणः प्रकृतिभूतस्य विदन् इति शत्रन्तस्यासिद्धेरित्यवधेयम्।

5. वेत्ति अनेनेति 'हलश्च' (3-3-121) इति करणे घञ्।

6. 'मन्त्रे वृषेषपचमनविद—' (3-3-96) इति स्त्रियां भावे क्तिन्प्रत्ययः।

7. विदन्त्यनया इति, 'संज्ञायां समजनिषदनिपतमनविद—' (3-3-99) इति स्त्रियां भावे क्यप्प्रत्ययः।

8. 'घट्टिवन्दिविदिभ्यश्च' (वा. 3-3-107) इति स्त्रियां युच्प्रत्ययः।

A. 'विदुरो जित्वरः प्राप लक्ष्मणो गत्वरान् कपीन्॥' भ.का. 7-22.

B. 'अकलयदसमाशुगाधिमग्नां झटिति पराशयवेदिनो हि विज्ञाः॥' नैषधे 4-118.

C. 'नाविविदिषुमभ्येति संपद्रुरुधिषुं नरम्।' भ. का. 7-99.